

struktura podle příslušnosti k sektorům národního hospodářství

většina statistik člení NH na čtyři sektory: **primární sféra** (zemědělství, lesnictví, rybolov)
sekundární sféra (průmysl, těžba, stavebnictví)
terciální sféra (obchod, doprava, služby, školství)
kvartér (sběr, uchovávání a rozšiřování informací, kapitálu a financí)

zaměstnanost v jednotlivých sektorech se mění v závislosti na strukturálních změnách ekonomiky a společnosti. Většinou v pořadí primér – sekundér - terciér – kvartér

Služby- fenomén postindustriální společnosti

Denně se setkáváme s pojmy typu terciérní sektor, postindustriální nebo informační společnost. Všechny uvedené termíny souvisí s postupnými změnami v sektorové struktuře ekonomiky – s přechodem od ekonomiky, ve které převládalo zemědělství a průmyslová výroba, k ekonomice s dominancí terciérního sektoru. Tato ekonomická transformace má však daleko širší celospolečenské souvislosti – dochází ke změnám v sociální, demografické nebo politické sféře a samozřejmě se mění i geografická organizace společnosti.

Postavení a význam služeb

Postavení služeb v ekonomice daných zemí je možné měřit jejich podílem na zaměstnanosti či podílem na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP)

Rozmach sektoru služeb ve vyspělých ekonomikách je zjevný od počátku 20. stol. A jeho význam stále stoupá. V rozvinutých zemích jsou ve službách zaměstnány více než dvě třetiny EAO a podobné úrovně dosahuje i podíl na tvorbě HDP. Například v USA bylo v roce 2010 ve službách zaměstnáno 81% EAO, průměr za země EU tvořil 70%. V rozvojových zemích je ve službách zaměstnáno okolo 30-60% EAO. Vyšší podíl je obvykle vázán na jednostrannou ekonomickou orientaci (např. Na cestovní ruch).

Postavení služeb v české ekonomice bylo v období po druhé světové válce výrazně ovlivněno politickoekonomickou situací. Prioritní byl rozvoj průmyslu, především těžkého. Nevýrobní sféra měla podle marxistických ekonomických teorií sekundární význam. Výsledkem byly investice do málo efektivní průmyslové výroby a kvantitativní i kvalitativní zaostávání služeb. Teprve v devadesátých letech nastává zlom – postavení služeb se v ekonomice pozvolna přibližuje stavu ve vyspělých zemích. Podíl služeb v ČR činil v roce 2010 asi 58%, což je stále za průměrem EU.

Faktory růstu služeb

Nárůst významu služeb je výsledkem působení celé řady faktorů. Nejdůležitější j změna způsobu života související s **nárůstem městského obyvatelstva** – řada činností tradičně zabezpečovaných svépomocí v rodinách je v městském prostředí přenášena na specializované podniky obslužné sféry. Úlohu zde hraje i **rozpad vícegenerační rodiny a vyšší zaměstnanost žen**.

zaměstnanost v jednotlivých sférách v ČR

